

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6Cdo/159/2017
Identifikačné číslo spisu:	8313203317
Dátum vydania rozhodnutia:	24.07.2018
Meno a priezvisko:	JUDr. Ivan Machyniak
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2018:8313203317.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu E. R., nar. XX. X. XXXX, bývajúceho v N., N., proti žalovanému E. H., nar. X. X. XXXX, bývajúcemu v N., N., v dovolacom konaní zastúpenému JUDr. Semanovou Zuzanou, advokátkou, Advokátska kancelária so sídlom v Košiciach, Garbiarska 5, o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva, vedenom na Okresnom súde Humenné pod sp. zn. 5C/87/2013, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Prešove zo 4. októbra 2016 sp. zn. 3Co/44/2016, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobcovi nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Humenné rozsudkom zo 7. decembra 2015 č. k. 5C/87/2013 -182 zrušil podielové spoluvlastníctvo žalobcu a žalovaného k rodinnému domu, súp. č. XXX postaveného na parcele C-KN č. XXX/X zapísaného na LV č. XXX, k. ú. N. a zrušené podielové spoluvlastníctvo vyporiadal reálnym rozdelením rodinného domu na dva byty v súlade so znaleckým posudkom č. 7/2015 vypracovaným znalkyňou Ing. Tatianou Maškovou, ktorý je súčasťou rozsudku tak, že byt č. 1, ktorý sa nachádza na prvom nadzemnom podlaží rodinného domu má podlahovú plochu 72,82 m², podiel priestoru na spoločných častiach a zariadeniach rodinného domu je 7282/15065, prikázal do výlučného vlastníctva žalobcu a byt č. 2, ktorý sa nachádza na druhom nadzemnom podlaží rodinného domu s podlahovou plochou 77,83 m², podiel priestoru na spoločných častiach a zariadeniach rodinného domu je 7783/15065, prikázal do výlučného vlastníctva žalovaného. Zároveň rozhodol o náhrade trov konania účastníkov a o trovách konania štátu. Vychádzal zo zistenia, že žalobca a žalovaný sú podielovými spoluvlastníkmi vyššie označenej nehnuteľnosti, každý v jednej polovici, že žalobca bol stavebníkom rodinného domu a že žalovaný (syn alebojej manželky žalobcu) nadobudol spoluvlastnícky podiel k nehnuteľnosti v jednej polovici, keď po smrti manželky žalobcu sa žalobca vzdal v dedičskom konaní svojho dedičského podielu v prospech žalovaného. Výsledkami vykonaného dokazovania mal preukázané, že v posledných rokoch dochádzalo medzi žalobcom a žalovaným k častým problémom súvisiacim s výkonom spoluvlastníckych práv k nehnuteľnosti, že obe strany súhlasili so zrušením podielového spoluvlastníctva, avšak sa nevedeli dohodnúť na jeho vyporiadaní, že rodinný dom je možné

rozdeliť na dva byty (dom bol od začiatku takto postavený), a že ani žalobca a ani žalovaný nemajú dostatok finančných prostriedkov k prípadnému vyplateniu druhého spoluvlastníka z titulu peňažnej náhrady za zaniknutý podiel. Dospel preto k záveru, že v danom prípade je potrebné zrušiť podielové spoluvlastníctvo k rodinnému domu a vyporiadať ho rozdelením na dva byty, čo zabezpečí žalobcovi a žalovanému nerušene vykonávať svoje vlastnícke práva. K výhradám žalovaného voči znaleckému posudku a k jeho návrhu na vykonanie kontrolného znaleckého dokazovania uviedol, že žalovaný nenamietal predpojatosť znalkyne pri doručení uznesenia o nariadení znaleckého dokazovania, námietky bližšie nezdôvodnil a tieto spolu s návrhom vykonať nové znalecké dokazovanie vzniesol až na poslednom pojednávaní. Jeho návrhu vykonať kontrolné znalecké dokazovanie preto nevyhovelo. Právne vec posúdil podľa § 142 Občianskeho zákonníka. Rozhodnutie o náhrade trov konania odôvodnil poukazom na ustanovenie § 142 ods. 1 O. s. p., resp. na ustanovenie § 148 ods. 1 O. s. p.

2. Krajský súd v Prešove rozsudkom zo 4. októbra 2016 sp. zn. 3Co/44/2016, na odvolanie žalovaného rozsudok okresného súdu potvrdil a rozhodol o náhrade trov odvolacieho konania. Potvrdenie rozsudku súdu prvej inštancie odôvodnil jeho vecnou správnosťou. Uviedol, že Občiansky zákonník v ustanovení § 142 ods. 1 upravuje jednotlivé spôsoby vyporiadania podielového spoluvlastníctva a súčasne stanovuje aj ich poradie, ktoré je záväzné. Ak je predmetom vyporiadania nehnuteľnosť - rodinný dom, treba dbať na to, aby rozdelením veci vzniknuté časti boli samostatnými vecami (§ 118 OZ). Keďže v danom prípade rozdelením majú vzniknúť dva samostatné byty, rozdelenie v horizontálnej línii neprichádza do úvahy, ale len vo vertikálnej. Okrem možnosti rozdelenia veci, treba zvážiť aj to, do akej miery možno od spoluvlastníkov spravodlivo požadovať vynaloženie nákladov spojených s týmto rozdelením. Vychádzajúc zo záverov znaleckého posudku znalkyne Ing. Tatiany Maškovej, že predmetný rodinný dom je možné rozdeliť na dva samostatné byty, a že pre rozdelenie sú potrebné len drobné stavebné úpravy (vymurovanie priečok a osadenie zárubní s dverami) dospel zhodne so súdom prvej inštancie k záveru, že rodinný dom je reálne deliteľný. Neprichádza preto do úvahy žalovaným navrhovaný druhý spôsob zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva, a to prikázaním veci za primeranú náhradu jednému zo spoluvlastníkov. Podľa odvolacieho súdu súd prvej inštancie na zistený skutkový stav použil ustanovenie správneho právneho predpisu (§ 142 OZ), ktoré aj správne interpretoval. Žalovaného námietku, podľa ktorej rozsudok súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, považoval za nedôvodnú. Rozsudok súdu prvej inštancie preto podľa § 387 ods. 1 C. s. p. potvrdil. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 C. s. p. v spojení s § 255 ods. 1 C. s. p.

3. Proti tomuto rozsudku krajského súdu podal včas dovolanie žalovaný. Dovolanie odôvodnil v zmysle § 431 C. s. p. tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v § 420 písm. f) C. s. p. Podľa dovolateľa vada konania spočíva v tom, že súd nenariadil ním navrhované kontrolné znalecké dokazovanie a že rozsudok odvolacieho súdu je nepreskúmateľný, nepresvedčivý a nevykonateľný. K prvej vade uviedol, že súd prvej inštancie poveril vypracovaním znaleckého posudku znalkyňu, s ktorou už pred začatím konania jednala strana žalobcu. Namietal, že už niektoré vstupné údaje boli skreslené tak, aby záver vyznel v prospech žalobcu a že ani časť dôvodov nevyhovenia tomuto návrhu, uvedených súdom prvej inštancie, sa nezakladá na pravde. Vo vzťahu k druhej vade uviedol, že súd prvej inštancie sa náležite nevyporiadal s jeho argumentáciou, ako sa majú obe strany finančne a osobne podieľať na zabezpečení nevyhnutných opráv na spoločných častiach a zariadeniach domu. Poukázal na to, že pri tomto vyporiadaní nemá prístup do pivnice, k rozvodom, že žalobca sa nebude, vzhľadom na jeho vek a pomery, finančne podieľať na nevyhnutných úpravách, čím je výrazne znevýhodnený oproti žalobcovi. Krajskému súdu vytýkal, že sa nijako bližšie nevyporiadal s otázkou, čo je drobná úprava na rodinnom dome, že nezistil, aké konkrétne úpravy treba vykonať a aká je výška týchto nákladov a že nezisťoval ochotu spoluvlastníkov hradiť tieto náklady na rozdelenie veci. Podľa dovolateľa sa krajský súd v rozhodnutí náležite nevyporiadal s otázkou reálneho rozdelenia domu na dva byty, keď uvádza, že rozdelenie v horizontálnej línii neprichádza do úvahy, pričom súd prvej inštancie rozhodol o rozdelení domu práve horizontálne. V tomto smere poukázal na doterajšiu judikatúru, podľa ktorej stavbu je možné deliť len vertikálne (R 285/1947) a podľa ktorej je reálne nedeliteľná taká stavba, ktorú by bolo možné rozdeliť iba pri vynaložení väčších nákladov. Napokon uviedol, že naďalej platí jeho návrh na vyplatenie podielu žalobcovi aj so zriadením vecného bremena v podobe jeho práva doživotného bývania v rodinnom dome. Navrhol preto rozsudok súdu prvej inštancie zmeniť tak, že sa podielové spoluvlastníctvo žalobcu a

žalovaného k predmetnému rodinnému domu zruší a vyporiada prikázaním veci do jeho výlučného vlastníctva s povinnosťou výplaty žalobcovi za jeho podiel.

4. Žalobca svoje právo vyjadriť sa k dovolaniu žalovaného nevyužil.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C. s. p.), zastúpená advokátom v súlade s ustanovením § 429 ods. 1 C. s. p., že ide o dovolanie, ktoré spĺňa náležitosti stanovene zákonom (§ 428 C. s. p.), zaoberal sa bez nariadenia pojednávania jeho prípustnosťou a dospel k záveru, že dovolanie žalovaného je potrebné ako neprípustné odmietnuť. Dovolací súd na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 C. s. p.) uvádza nasledovné:

6. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C. s. p.).

7. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú uvedené v ustanoveniach § 420 a § 421 C. s. p. V preskúmvanej veci žalovaný odôvodňoval prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) C. s. p.

8. Podľa citovaného zákonného ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces je treba rozumieť taký nesprávny postup súdu, ktorý sa prejavuje v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, vymykajúcich sa nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca. Podstatou tohto práva je zabezpečiť fyzickým a právnickým osobám možnosť domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty, ktoré im právny poriadok priznáva.

9. V preskúmvanej veci dovolateľ vymedzil zmätočnosťnú vadu v zmysle vyššie uvedeného ustanovenia tým, že súd prvej inštancie nevykonal ním navrhnutý dôkaz v podobe nariadenia kontrolného znaleckého dokazovania, že rozsudok odvolacieho súdu je nepreskúmateľný a nepresvedčivý a že odvolací súd založil svoje rozhodnutie na neúplných skutkových zisteniach.

10. K prvej námietke dovolateľa treba uviesť, že v odvolaní podanom proti rozsudku súdu prvej inštancie vôbec neuplatnil ako odvolací dôvod, že súd prvej inštancie nevykonal ním navrhnuté kontrolné znalecké dokazovanie potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností. Nevytýkal súdu prvej inštancie nesprávny postup, keď ustanovil vypracovaním znaleckého posudku tú istú znalkyňu, s ktorou žalobca bol v kontakte pred začatím konania. Nenamietal ani to, že by znalkyňa postupovala pri zisťovaní vstupných údajov nesprávne, že by zámerne skresľovala niektoré údaje v prospech žalobcu, resp. že súd prvej inštancie odôvodnil nevykonanie tohto dôkazu s poukazom na nepravdivé skutočnosti. Dovolateľ v odvolaní netvrdil, že by znalkyňa v znaleckom posudku neuviedla všetky úpravy, ktoré by v súvislosti s rozdelením nehnuteľnosti na dva byty bolo potrebné vykonať a že by išlo o vykonanie neúmerne nákladných úprav. Ako dôvod svojho odvolania uviedol len nesprávne právne posúdenie veci v zmysle § 205 ods. 2 písm. f) O. s. p., a to v otázke porušenia zásady vertikálneho delenia stavby pri vyporiadaní podielového spoluvlastníctva formou reálneho rozdelenia veci. Keďže odvolací súd je odvolacími dôvodmi viazaný (§ 380 ods. 1 C. s. p.) a je povinný prihliadnuť ex offio len na tie vady, ktoré sa týkajú procesných podmienok (§ 380 ods. 2 C. s. p.), nemožno mu vyčítať, že postupoval nesprávne, ak sa v rámci odvolacieho konania nezaoberal otázkami, ktoré sa týkali znaleckého dokazovania. Rovnako mu nemožno vyčítať nesprávny postup ani v tom, že sa bližšie nezaoberal vecou z hľadiska rozsahu stavebných úprav nevyhnutných pri rozdelení domu na dva byty, a že vychádzal zo záverov uvedených znalkyňou v znaleckom posudku. V tejto súvislosti treba uviesť, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok a nie „ďalšie odvolanie“. Nemožno sa preto v rámci dovolacieho konania úspešne domáhať nápravy tých zmätočnosťných väd v konaní pred súdom prvej inštancie, ktoré dovolateľ mohol a mal uplatniť v odvolacom konaní. Dovolací súd napokon pre úplnosť dodáva, že už v zmysle predchádzajúcej úpravy (§ 237 ods. 1 písm. f) O. s. p.) podľa ustálenej judikatúry v prípade

nevykonania stranou navrhnutých dôkazov, zásadne nešlo o odňatie možnosti konať pred súdom (pozri R 37/1993, R 125/1999). Ani po prijatí novej právnej úpravy civilného sporového konania účinnnej od 1. 7. 2016 nie je žiaden dôvod odkloniť sa od tejto rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Žalovaný preto neopodstatnene namieta, že nevykonaním navrhnutého dôkazu (kontrolného znaleckého dokazovania) súdy zaťažili konanie vadou v zmysle § 420 písm. f) C. s. p.

11. K tvrdeniu žalovaného, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu je nedostatočne odôvodnené a nepresvedčivé, dovolací súd predovšetkým pripomína, že právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo strany sporu na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva totiž aj povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05). Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej, ako i právnej stránky rozhodnutia (napr. III. ÚS 107/07). Odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemusí odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní, zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05). Treba zdôrazniť, že len výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje žiadne dôvody alebo neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť a súčasne aj dôvodnosť dovolania podľa § 420 písm. f) C. s. p.

12. Dovolací súd po preskúmaní veci nezistil, že by v danej veci išlo o takýto extrémny prípad vybočenia z medzi ustanovenia § 393 ods. 2 C. s. p., ktorým by došlo k porušeniu práva žalovaného na spravodlivý proces.

13. Dovoláním napádaný rozsudok totiž uvádza skutkový stav, ktorý považoval odvolací súd za rozhodujúci, stanoviská strán sporu k prerokúvanej veci, výsledky vykonaného dokazovania, obsah odvolania i právny predpis, z ktorého vyvodil svoje právne názory vysvetlené v odôvodnení. Pokiaľ dovolateľ vyvodzoval nepreskúmateľnosť odôvodnenia rozsudku zo skutočnosti, že v bode 12. rozsudku sa uvádza, že „rozdelenie rodinného domu v horizontálnej línii neprichádza do úvahy“, hoci súd prvej inštancie rozhodol o rozdelení rodinného domu práve horizontálne treba uviesť, že najmä z porovnania výroku rozsudku s jeho odôvodnením, ako aj v kontexte s obsahom dôvodov uvedených v tomto bode rozhodnutia možno dospieť k záveru, že tu ide o zrejmu nesprávnosť, ku ktorej došlo pri vyhotovení rozsudku v zmysle § 224 C. s. p. Podľa dovolacieho súdu táto dovolateľom vytýkaná nesprávnosť nemá preto za následok nezrozumiteľnosť rozsudku odvolacieho súdu, a teda jeho nepresvedčivosť a nepreskúmateľnosť. V odôvodnení rozsudku sa odvolací súd zaoberal najmä správnosťou právneho posúdenia veci súdom prvej inštancie, a teda odvolacím dôvodom, ktorý žalovaný v odvolaní uplatnil. Skutočnosť, že žalovaný sa nestotožňuje s právnymi závermi, ku ktorým odvolací súd a súd prvej inštancie dospeli, ešte neznamená, že odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu nespĺňa požiadavky vyplývajúce z ustanovenia § 393 ods. 2 C. s. p. Treba zdôrazniť, že za vadu konania v zmysle § 420 písm. f) C. s. p. v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv žalovaného.

14. Pokiaľ dovolateľ tvrdí, že súdy nezistili relevantné skutočnosti a teda, že dospeli k nesprávnym skutkovým zisteniam, najvyšší súd už podľa predchádzajúcej úpravy (§ 237 ods. 1 písm. f) OSP)ospel k záveru, že nedostatočné zistenie skutkového stavu nebolo dôvodom znemožňujúcim realizáciu procesných oprávnení strán sporu (pozri R 42/1993 a rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 85/2010, 2 Cdo 29/2011, 3 Cdo 108/2016, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011, 7 Cdo 38/2012). Podľa názoru dovolacieho súdu ani po novej právnej úprave civilného sporového konania, ktorá nadobudla účinnosť 1. júla 2016, nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) C. s. p. nedostatočné (nesprávne) zistenie skutkového stavu.

15. So zreteľom na uvedené možno uzavrieť, že zo strany žalovaného nebol preukázaný nesprávny

procesný postup súdu, ktorým by bol vylúčený z uskutočňovania jemu patriacich procesných práv v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) C. s. p. Najvyšší súd preto dovolanie žalovaného ako procesne neprípustné odmietol [§ 447 písm. c) C. s. p.].

16. Na záver považuje dovolací súd za potrebné poznamenať, že žalovaným navrhnutý spôsob vyporiadania podielového spoluvlastníctva, nie je v súlade so zákonom. Z ustanovenia § 142 ods. 3 OZ totiž vyplýva, že súd môže zriadiť vecné bremeno len pri zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva formou rozdelenia veci (nie v prípade prikázania veci za náhradu), a to len vecné bremeno spojené s vlastníctvom nehnuteľnosti, a nie vecné bremeno patriace určitej osobe.

17. Najvyšší súd v dovolacom konaní úspešnému žalobcovi náhradu trov dovolacieho konania nepriznal, lebo mu v tomto štádiu konania žiadne trovy nevznikli.

18. Toto uznesenie bolo prijaté senátom najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.